

01 Strategia

Äänitteen kesto: 28 min

Litterointimerkinnät

P1: Harri Vänskä
P2: Eversti Petteri Kajanmaa

sa- (sana)	sana jää kesken epävarmasti kuultu jakso puheessa tai epävarmasti tunnistettu puhuja
(-)	sana, josta ei ole saatu selvää
(--)	useampia sanoja, joista ei ole saatu selvää
, . ? :	kieliopin mukainen välimerkki tai alle 10 sekunnin tauko puheessa

(Alkumusiikki)[00:00 – 00:06].

Kuuntelet Maanpuolustuskorkeakoulun sotataidon ytimessä -podcastia. Jaksoissa sotataidon asiantuntijat keskustelevat ajankohtaisista yhteiskuntaan ja sen turvallisuuteen liittyvistä kysymyksistä.

P1: Tervetuloa kuulolle, olemme matkalla sotataidon ytimeen. Menemme suoraan syvälle, pureudumme strategiaan ja siihen, miksi sotia käydään. Minä olen Harri Vänskä, asiantuntijamme on Maanpuolustuskorkeakoulun eversti Petteri Kajanmaa Sotataidon laitoksen johtaja.

Ihmiskunnan historian on sanottu olevan sotien historiaa, onko se näin?

P2: Kyllä näin on ja oikeastaan voisi vielä täydentää, että on sotien voittajien historiaa. Hehän sen historian ovat kirjoittaneet ja häviäjän osaksi on sitten tyytynyt hyväksyä se sotien lopputulos mitä on käyty.

P1: Eli sotien historia on ihmiskunnan historiaa, onko tämä päättymätön sarja?

P2: Valitettavasti se näyttää siltä, että valtioiden ja ehkä tulevaisuudessa joittenkin muittenkin toimijoitten ainoa keino saavuttaa ne päämäärät, jos ei mikään muu keino toimi.

P1: Eli tästä ei päästä koskaan irti?

P2: Ei, ei näyttäisi siltä.

P1: Millä tavalla tämä kuva sodasta ja sen mahdollisuudesta on aikojen saatossa muuttunut?

P2: No alun perin varmaan sotia on ruvettu käymään noin 10 000 vuotta sitten, kun maanviljelys yleistyi ja syntyi heimoja, joilla oli jotain suojeltavaa omaisuutta ja toisia heimoja, jotka halusivat sitten sen sadon ryöstää. Ja keksittiin, että suojaamalla itsensä, muodostamalla yhteiskuntia, kaupunkeja, kyliä ympäröimällä ne muureilla, niin sillä voitaisiin estää tätä ryöstelyä. Ja sodankäynti yleistyi sitä kautta yhdeksi keinoksi suojata tai muodostaa liittoutumia ja hankkia lisää elantoa ja siitä lähtien me tällä sodan tiellä ollaan oltu.

P1: Voidaanko sanoa niin, että kun tämä sodankäynti yleistyi, syntyi tarve myöskin strategiasta?

P2: No, kyllä. Strategia on alun perin sodankäynnin taitoa, sitä suunnittelua millä sitä päämäärää saavutetaan ja se on sittemmin yleistynyt muuhunkin pitkäjänteiseen suunnitteluun tai ajatustyöhön liittyväksi ilmiöksi.

P1: Mikä sen strategisen ajattelun tai käsitteen syvä ydin on?

P2: No syvä ydin on se, että luodaan jonkunnäköinen suunnitelma, ajatus siitä, mitä halutaan isossa kokonaisuudessa saavuttaa. Ja strategian olemus on se, että siinä katsotaan tulevaisuuteen ja siinä hallitaan suuria kokonaisuuksia eli se on keinovalikoimien hyväksikäyttämistä päämäärien saavuttamiseksi.

P1: Eli onko se nippu suunnitelmia?

P2: No ei se oikeastaan ole nippu suunnitelmia, vaan se on semmoinen iso ajatus. Se on ajatus joko olemassa olon tärkeydestä tai tavoitteiden saavuttamisesta. Se ei ole konkreettinen suunnitelma tai asiakirja.

P1: Voidaanko sotia käydä myöskin ilman mitään erityistä strategiaa?

P2: Totta kai taisteluja voidaan käydä. Milloin niitä sitten kutsutaan sodiksi? Sotia on käynnistynyt mitä ihmeellisimmistä syistä, kunhan on vain se voima jolla sitä sotaa voidaan käydä, mutta usein miten se vaatii taakseen jonkunnäköisen ajatuksen ja oikeutuksen. Ja jos on olemassa hyvä strategia, hyvä näkemys siitä, mimmoiseen lopputulokseen pyritään, niin silloin se sotakin varmaan johtaa parempaan tulokseen.

P1: Historia tuntee aika monta huomattavaa ajattelijaa tältä tontilta, sotastrategia. Preussilainen von Clausewitz on hyvin tunnettu ja kiinalainen Sun Zi toinen nimekäs tällä alalla. Jos puhutaan ensin tästä Clausewitzistä, mikä hänen merkityksensä strategialle on?

P2: No kenraali von Clausewitzhan on tämän nykyaikaisen strategiakäsityksen isä ja sen sodankäynnin muodon esille tuoja. Hänhän eli Napoleonin sotien aikana, sinä aikana jolloin tällainen valistus ja valtio käsite oli vasta luotu. Ja hän pohjasi nämä ajatuksensa, hyvin laajat ajatuksensa niin omiin kokemuksiinsa taistelukentiltä. Toisaalta voidaan sanoa, että pääosa näistä opeista on operaatiotaitoa nykytermillä. Miten taisteluja käydään kentällä? Mutta hän myöskin lanseerasi useita kuolemattomia, nykyäänkin käytössä olevia ajatuksia, miksi sitä sotaa käytetään välineenä.

P1: No mikä tämä Clausewitzin ajatus oli? Oliko se just tämä valtiollinen tahto?

P2: Nimenomaan se ja miten sodankäynti on alisteista poliittiselle tahdolle ja päätöksenteolle ja sodankäynti ja sota on vain keino siinä strategisessa keinovalikoimassa, jota valtiolla on. Ja toinen merkittävä hänen näkemyksensä on se, että sota on äärimmäistä väkivallan käyttöä ja sitä kautta sodan luonne ei muutu ajassa, vaan aina sotaa käydessä käytetään väkivaltaa päämäärien saavuttamiseksi. Kun taas sitten sodan olemus tai me käytetään termiä sodankuva on se, joka muuttuu. Se muuttuu ajassa, se muuttuu yhteiskunnallisten ilmiöitten muuttuessa tai teknologian kehittyessä.

P1: Eversti Petteri Kajanmaa, mikä tämän Clausewitzin perintö on tänä päivänä vaikkapa Euroopassa?

P2: No Clausewitzin perintö on erittäin vahva. Kaikki eurooppalaiset, mutta myöskin sitten yhdysvaltalaiset strategiat tai näkemys sodankäynnistä vielä pohjautuu clausewitziläiseen ajatteluun. Mutta täytyy sanoa, että hieman väärin on puhua länsimaisesta sotilasstrategisesta ajattelusta, koska myöskin venäläinen ja osittain kiinalainenkin näkemys perustuu tämän mestarin ajatuksiin.

P1: Clausewitzia huomattavasti vanhempi oli tämä Sun Zi, kiinalainen ajattelunmestari tällä puolella. Mikä hänen merkityksensä on ollut?

P2: No kiinalainen mestari Sun Zi, niin hän taas eli hyvin pienessä valtiossa ja oli neuvonantajana sen valtion johtajalle. Ja hän huomasi, me käytettäisiin nykyään käsitettä sissisodankäynti, hän huomasi että tällaiset piilossa pidettävät sotilaalliset menettelytavat voivat olla huomattavasti tehokkaampia, kun se näkyvä sotavoiman käyttö. Ja hän perusti ajatuksensa harhauttamiseen, vihollisen tuntemiseen, peittelemiseen, sellaiseen jota nykyaikana voitais kuvata jos ei sisseillä, niin terroristitkin hyödyntävät.

P1: Eli hän oli ovela.

P2: Hän oli erittäin ovela, hän perusti myös sille, että pitää olla ajattelultaan terävämpi kuin vastustaja eli se joka on viisaampi, voittaa. Se joka käyttää vähemmän resursseja, pystyy tekemään sen salakavalasti, niin voittaa.

P1: Se on aika kova vaatimus.

P2: Se on erittäin kova vaatimus ja on leikiteltykin ajatuksella, että jos Clausewitz ja Sun Zi olisivat päivällisellä ja he keskustelisivat kuinka kaukana heidän ajatukset olisivat toisistaan. Von Clausewitzille sodan usva, kitkatekijät, kaikki häiriötekijät olivat niitä, jotka tekivät sodankäynnin vaikeaksi ja taas Herra Sun Zi ajatteli, että juuri näitä tekijöitä luomalla päästään ylivoimaan viholliseen nähden.

P1: Jos sinun pitäisi valita kumpiko näistä herroista on ollut aikanaan ajassa merkittävämpi, niin mikä olisi mielipiteesi?

P2: Kyllä olen clausewitziläinen, kyllä mä lähden siitä hänen näkemyksestään ja niistä kaikista taistelukentän ilmiöistä, mitkä hän nostaa esille, niin ne on semmoista perussotilasstrategin ajattelumateriaalia eli niitten kautta löytyy vastaus. Ja jos häntä tarkastelee ja tuo nykyajan ilmiöihin, osaa oikealla tavalla katsoa, että minkälainen nykyaika on ja minkälainen se lähitulevaisuus on ja heijastella niihin ajatuksiin. Jos sieltä löytyy jonkinlainen yhteinen ajatus, niin silloin ollaan lähellä totuutta.

P1: Strategiahan on terminä tosiaankin lähtöisin sieltä sotilaitten puolelta. Sitä on lainattu aika paljon sitten myöskin liike-elämään, puhutaan bisnesstrategioista ja strategia itse asiassa terminä on myöskin aika arkipäiväistynyt. Sitähän kerrostalon osakeyhtiöissäkin jo tehdään strategioita. Onko tämä nyt vähän niin kuin inflatoitunut myöskin tämä termi?

P2: Tietyllä tavalla ei välttämättä kärsinyt inflaatiota, mutta on tehnyt sen käsitteen käyttämisen vaikeammaksi, koska se yhdistetään mihin tahansa ajatukseen tai suunnitelmaan tai ideaan. Kun alkuperäinen ajatus tulee tosiaan sotilasmaailmasta, miten päästään käytettävissä olevilla resursseilla siihen haluttuun loppu päämäärään ja se resurssi on ollut sotavoima. Eli kreikkalaiset on tämän käsitteen isiä ja he on kuvanneet sillä sodan johtajaa, sitä henkilöä joka käyttää sotilaallista voimaa tavoitteen saavuttamiseksi. Ja nykyaikana sitten hyvin usein hämärtyy, että strategiahan pitäisi, se voidaan hyvin viedä siviilimaailmaan mihin tahansa ympäristöön, mutta sillä pitäisi kuvata pitkän tähtäimen tavoitteellista päämäärähakuisuutta.

P1: Eli se on enemmän ajattelua kuin toimintaa?

P2: Strategia on nimenomaan ajattelua. Toimeenpanoon hyödynnetään sitten niitä suunnitelmia, taktiikkaa, operaatiotaitoa, kaikkea sitä millä sitä resurssia käytetään. Strategian toimeenpanoa oikeastaan kuvaa se, että kun strategialla pyritään vaikutukseen, niin se on se toimeenpano ja se miten se vaikutus tuotetaan, on sitten jo strategian ulkopuolista toimintaa.

P1: Eli tästä päästään aika nopeasti tähän vaikeasti määriteltävän termin ytimeen, että mitenkä strategia määritellään? Siitäkin on lukuisia versioita olemassa.

P2: Minä kirjaani varten haeskelin niitä määritelmiä ja löysin kolmesta neljääkymmentä erilaista. Yhteistä näille määritelmille oli se, että strategia on jotain millä käytetään resursseja vaikutuksen aikaan saamiseksi, jotta täytetään yleensä poliittiset päämäärät.

P1: Brittiläinen Laurence Freeman määrittelee sen vissiin kaikista lyhimmillä versiolla, strategia on voiman luomisen taitoa.

P2: Professori Freeman on erittäin viisas ihminen ja hän kuvasi oikeastaan sen, miten me suomalaiset aika lähelle miellämme sen strategian sotilaskontekstissa eli se, että meidän pitäisi määrittää joku tavoite ja sitten luoda resurssit sen tavoitteen saavuttamiseksi. Ja siinä mielessä voiman luomisen taitoa, että kyllä voiman kautta voidaan päästä päämääriin.

P1: Koska tämä strategia on tosiaan se kärkitermi siellä, niin helposti tulee, nousee mieleen kysymys siitä, millainen on hyvä strategi.

P2: Hyvä strategi on joku jolla on riittävä kokemus siltä alalta, minkä strategiaa hän on laatimassa. Hän osaa hallita kokonaisuuksia, osaa erotella niin kuin sanotaan puut metsästä tai metsän puilta ja hän osaa katsoa tulevaisuuteen. Koska vain sitä kautta pystyy näkemään sen strategian toimeenpanon vaikutukset ja niitten syy-seuraussuhteet, jotka heijastuu sitten takaisin siihen strategiaan, että miten sitä tulee muuttaa. Eli kokonaisuuksien hallitsija.

P1: Kuulostaa sellaiselta vaatimukselta, että täytyy olla yli-ihminen.

P2: Yli-ihminen vähintään tai jumala, mutta eihän tulevaisuuteen pystytä näkemään, vaan se tulevaisuuteen vaikuttaa se oma kokemusmaailma ja sitten vain pitäisi kyetä hallitsemaan niitä omia kokemuksia, ettei ne rupea olemaan painopisteessä vaan nimenomaan se nykyhetki ja mahdollinen tulevaisuus.

P1: Millä tavalla nousee kunnioitetuksi, arvostetuksi, päteväksi strategiksi?

P2: Olemalla oikeassa.

P1: Se on paljon vaadittu.

P2: Kyllä, mutta näitä ei kovin montaa maailmassa ole ollut. Mutta strategiksi oikeastaan nousee sillä, että kykenee esittämään niitä tulevaisuuden näkymiä sellaisella uskottavalla tavalla ja toteuttamiskelpoisella tavalla, että ansaitsee sen aseman. Ja hyvin useinhan strategi on sen ylimmän sotilasjohdon tai poliittisten

päättäjien neuvonantaja eli pitää olla opiskellut, kokenut ja sitten vielä omata tällainen tietynlainen truinimainen näkemys siitä tulevaisuudesta.

P1: Eli hänen pitää pystyä vaikuttamaan siihen lähiympäristöönsä?

P2: Ehdottomasti, että ei puhuta pelkästään älykkyydestä vaan myöskin kyvystä esittää se asia. Koska hyvin usein on myös strategeille käynyt sillä tavalla, että se poliittinen johtaja ei ole uskonut sitä, mitä strategi on sanonut ja valinnut jonkun toisen strategin.

P1: Sehän ei aina riitä, että on olemassa strategia, joka tuntuu hyvältä ja sitä on tehty pitkän aikaa ja valmisteltu ja punnittu. On sellainenkin toteamus olemassa, että toimintakulttuuri syö uuden strategian heti seuraavana päivänä aamupalaksi.

P2: Tämä kuulostaa hyvin, hyvin mahdolliselta ja todenmukaiselta, koska mä näkisin, että strategia yleensä tuottaa, kun se tuottaa vaikutusta se tuottaa muutosta. Eli strategia on muutosta varten luotu työkalu, kun taas sitten toimintakulttuuri pyrkii pysyvyyteen ja siihen, että jatketaan sitä, mikä on hyväksi koettu. Ja nämä kaksi asiaa, kun asetetaan vastakkain, niin yleensä se muutos on hankalampaa, epämiellyttävämpää ja kalliimpaa ja sen takia valitaan ehkä sitten ne pysyvät mukavat tavat.

P1: Eli toimintakulttuuri ei sinällään pidä tätä muutosvoiman vauhtia yllä?

P2: Se ylläpitää hyvää tuottoisaa toimintaa, mutta jos halutaan toimintaa muuttaa tai saavuttaa enemmän tai on pakko tehdä jotain, niin silloin yleensä toimintakulttuuria pitää muuttaa ja silloin laaditaan jonkunnäköinen strategia, visio siitä tulevaisuudesta, mihin se toimintakulttuuri haluttaisiin viedä.

P1: Palataanpa vielä tänne sotilaiden maailmaan ja Suomeen. Minkälainen on Suomen sotilaallinen strategia sinun mielestäsi?

P2: Suomella on mielenkiintoinen asema, kun me ollaan pieni, me ollaan kohtuullisen köyhä, me ollaan geostrategisesti, maantieteellisesti haastavassa paikassa itäisen suurvallan ja läntisen sotilasliittouman välissä. Niin me ollaan jouduttu luomaan semmoinen sotilasstrategia, että se ei ole kovin näkyvä. Me ollaan kyllä kerrottu, mitä me halutaan saavuttaa valtiona, mutta me ei olla kerrottu, että mitkä kaikki keinot meillä on käytössä ja miten me tullaan niitä toteuttamaan. Eli meidän sotilasstrategia ei ole julkinen.

P1: Mistä se johtuu?

P2: No se johtuu ehkäpä siitä kulttuurista, että me ollaan haettu mahdollisimman monta erilaista lähestymistapaa ja ehkäpä ne lähestymistavat haetaan eri toimijoilta. Ja me ei olla haluttu kertoa kaikille niille toimijoille, miten me muitten toimijoiden

kanssa toimittaisiin erilaisissa tulevaisuuden vaihtoehtoissa. Ja tämä nyt on tietysti ihan normaalia, että valtiot salaavat sotilasstrategiansa tietyistä syistä. On valtioita, jotka kertovat joista voidaan vaikka nyt suurvallat, Yhdysvallat ja Venäjä, ne kertovat, että ne suojelee valtiollisia etujaan sotilasvoimaa käyttämällä kaikkialla maailmassa.

P1: Eikö se voisi olla myöskin suomalainen strategia, jos jättää pois sen kaikkialla maailmassa?

P2: Voisi olla, mutta riittääkö se sitten strategiana, koska sitten joku kysyy, että kenen kanssa, millä lihaksilla, mitkä on teidän tavat. Ja me ei haluta niitä kertoa ulospäin, että mikä meidän suorituskyky on kussakin tilanteessa, kenen mahdollisen liittolaisen tai kumppanin kanssa me tehdään niitä asioita. Ja tämä tekee meidän strategian haastavaksi myöskin, koska me ei pystytä julkituomaan sitä riittävän selkeästi.

P1: No onko siis strateginen valinta se, että ei kerro strategista?

P2: On ehdottomasti ja tietyllä tavalla strateginen valinta on myös se, että me kerrotaan, että me pidetään Nato ovi auki. Se on strateginen valinta, että me tällaisesta strategisesta asiasta kerrotaan mahdollisimman epämääräisesti.

P1: Tunnettaanko Suomessa myöskin sitten tämä naapurimaa, länsinaapurin Ruotsin strategia?

P2: Kyllä me tunnetaan se siltä osin, kun he on sen kirjoittanut. Heillä on sotilasstrategia kirjoitetussa muodossa, joka kertoo mitä sotatilanteessa Ruotsi tulisi tekemään, mutta ei hekään kerro, että millä tavalla.

P1: Eli me tunnetaan itänaapurin strategiaa ja länsinaapurin strategiaa, mutta omasta ollaan sitten vähän enempi hiljaa.

P2: Kyllä me oma strategia tunnetaan, se on ihan selvä, mutta me ei sitä julkisesti olla esitetty. Ja osa meidän strategiasta on hyvinkin julkista ja luettavaa, vaikka just valmistuneessa puolustuselonteossa kerrotaan Suomen turvallisuuden päämäärä. Se, että me emme joutuisi sotaan, pidetään Suomi konfliktien ulkopuolella. Ja siellä kerrotaan, miten me rakennetaan pidäkettä, jolla tehtäisiin se kynnys konfliktin ulottamisesta Suomeen mahdollisimman korkeaksi. Mutta siellä ei kerrota, miten me se tehdään.

P1: Onko näin, että sen sotilasstrategian yläpuolella on vielä suurempikin strategia?

P2: Ilman muuta. Se on valtiollinen strategia ja siitä käytetään monia eri nimiä. Yhdysvalloissa se on kansallinen turvallisuusstrategia, heillä on vielä tämmöinen suurstrategia käsite, jota Suomessa ei käytetä. Mutta kyllä, meidän kansallinen

strategia, se on ulko- ja puolustuspoliittisissa, ulko- ja turvallisuuspoliittisissa selonteissa esitetty Suomen asema Euroopassa, maailmassa. Miksi Suomi on olemassa, mihin se pyrkii?

P1: Suomen intressi on valmistautua myöskin tuleviin kahnauksiin tai se, että ei ole niissä mukana. Onko se strateginen valinta?

P2: Se on ehdottomasti strateginen valinta, että Suomi pyrkii pysyttämään sotilaallisten konfliktien ulkopuolella, jos meitä ei vedetä niihin mukaan tai meidän kansallisia intressejä eli valtiollista itsenäisyyttä ja kansalaisten elin mahdollisuuksia ei uhata. Eli me pysyttäydymme ulkona ja tähän on hyvin looginen ja yksinkertainen syy, sota on älyttömän kallista, niin inhimillisesti kuin materiaalisesti.

P1: Millä tavalla tulevaisuudessa sotiminen, tällainen sotilaitten välinen kahnous, jos niin sanotaan, muuttuu? Sodankuva muuttuu, se elää tänä päivänä, huomenna. On hybridivaikuttamista ja monenmoista muuta perinteisen aseellisen yhteenoton ulkopuolella olevaa toimintaa.

P2: No suurin muutos, mikä me nähdään jo tällä hetkellä on se, että me emme tiedä mikä se muutos on. Kaikki sodankäyntiin liittyvä on hämärtyneessä. Lähtien siitä, ketä vastaan me soditaan, millä tavalla me soditaan, missä me soditaan. Onko se maalla, merellä ja ilmassa vai onko se kyberavaruudessa tai informaatioympäristössä? Eli tällainen hämärtyminen, sen käsitteen hämärtyminen, että olemmeko me edes sodassa ollenkaan, niin on se suurin muutos. Ja oikeastaan sitten kaikki, varsinkin yhdysvaltalaiset vannoo teknologian muutoksen nimeen eli teknologia on se, joka muuttaa tulevaisuuden sodankäyntiä. Mä en näe sitä ihan niin merkittävänä, koska yleensä kun teknologiaa kehitetään, niin tulee joku vastavoima, vastakeino, vastateknologia, jolla sitten pystytään kumoamaan sen kehityksen askeleet. Eli se sodankäynnin hämärtyminen on se suurin muutostekijä, joka tekee myöskin sen haasteen, että me ei tunnusteta sodan ja rauhan rajaa.

P1: Voiko sillä olla raja?

P2: Tällä hetkellä se on se rauhansopimus, millä väitetään. Jos et ole sodassa olet rauhassa. Rauhan ongelma on se, että rauha määritellään yleensä sodan kautta eli sanotaan, että nyt meillä on rauha, kun meillä ei ole sotaa. Ja sehän tekee siitä jo ihan virheellisen, ainakin minun mielestä virheellisen lähtökohdan. Meillä pitäisi olla aina rauha ja sota olisi se poikkeustila. Nyt kansainvälinen kilpailu, tämä geopoliittinen kilpailu on johtanut siihen, että me ei tiedetä välttämättä että olemmeko me sodassa vai rauhassa. Onko tuo kyberisku jonkun valtiollisen toimijan tekijä vai onko se rikollisjärjestön rahan hankkimiskeino eli onko se sotilaallinen tai sodan kaltainen toiminto tai jotain ihan muuta? Ja tämä vaikeuttaa tätä koko ajatusmaailmaa.

P1: Eikö siitä seuraa se, että jos meinaa näiltä kahnauksilta puolustautua, ei ole varmaa kenenkä sen pitäisi vaikka valtion sisällä tehdä, puolustusvoiman vai jonkun muun organisaation?

P2: Ja tämä tekee nimenomaan tärkeäksi sen, että meillä on yhteistyötä pienessä maassa viranomaisten kesken tässä tunnistamistapahtumassa myöskin. Ja tästä on tietysti Suomessakin keskusteltu vaikkakin koronanyrkki -nimikkeellä, että kenen pitäisi johtaa maata silloin, kun meitä jonkunnäköinen katastrofi uhkaa ja tähän samaan me törmätään. Meille on niin hyvin selkeätä se, että terrorismi on rikollista toimintaa ja kuuluu poliisin toimialaan. Mutta entäs, jos me ei tunnistetakaan sitä toimijaa terroristiksi, vaan se on vain joku toimija joka saattaa tai ei saata olla jonkun valtion asettama tai valtion tukema. Tai sitten joku näkee sellaisia huimia tulevaisuuden visioita, että ammattiarmeijat yleistyvät niin paljon, siis palkka-armeijat, että vaikka suuryritys voisi ostaa itselleen palkka-armeijan ja ajaa omia etujaan. Ja silloin me mennään kokonaan tämän westfalenilaisen valtiojärjestyksen yhteiskuntamuodon ulkopuolelle eli joku sellainen jolla ei ole rajoja, on vain toimiala, toimii täällä sodankentässä.

P1: Palaan vielä tuohon, mitä aikaisemmin puhuttiin, että onko tämä teknologia kehitys, teknologian ylivoimaisuus ja sen hallitseminen tai omistaminen avain menestykseen ja valtaan ja toisten alistamiseen?

P2: Se on sotilaallisen voiman yksi keino. Ennen puhuttiin, että kenellä on enemmän sotilaita, miehiä aseissa, niin nyt enemmänkin vaikuttaa se, että kenellä on paremmat aseet, jotka ylittää kauemmas ja jotka näkyvät vähemmän. Mutta näiden rinnalle on tuotu sitten uusia teknologisia innovaatioita, jotka eivät enää edes tarvitse niitä aseita. Vaikutetaan niihin millä ne aseet toimii, sähköön, tietotekniikkaan.

P1: Ja ihmisiin.

P2: Ihmisiin. Ja sitten psykologisen sodankäynnin kautta siihen, että halutaanko yleensä uhrata itseään ja tämä on yksi semmoinen strategian ydinkysymys, että kuinka paljon valtio on valmis uhraamaan resursseja sen tavoitteensa saavuttamiseen. Ja kun me käännetään se Suomeen, meidän tavoitehan oli pidättäytyä irti konfliktista, niin kuinka paljon Suomen valtio on valmis uhraamaan resursseja tai vaikkapa ihmishenkiä, että me pysyttäisiin konfliktin ulkopuolella.

P1: Sehän on kova päätös, kova kysymys.

P2: Siitä nostan hattua meidän poliittisille päättäjille, koska heillä ei ole helppo tehtävä.

P1: Jos vielä palataan tähän strategia käsitteeseen. Tulevaisuusstrategia, menneisyysstrategia. Onko se nyt vaan sumun hälventämistä tai sen sumun läpi purjehtimista?

P2: Sanoisin, että on. Erittäin hyvä vertaus, koska se on oikeastaan ei pelkästään purjehtimista sumun läpi, vaan siellä sumun sisässä ollessa niin sen sumun paketoimista hallittaviksi palikoiksi, jotta ne voidaan siirtää syrjään ja nähdä sinne sumun toiselle puolelle. Sitä se on se strategia. Emme voi sanoa, että viiden vuoden päästä me toteutetaan sitä, mitä me tänään keksittiin. Vaan se on vaan lähtölaukaus sille, että me ollaan ajateltu sitä tulevaisuutta joltain kantilta ja me pystytään muokkaamaan sitä ajatusta matkan varrella.

P1: Yleensä ajatellaan, että strategiset kysymykset ovat valtiojohdon asioita, ylimmän sodanjohdon asioita. Mutta sitten helposti jää miettimään sitä, että pitäisikö siellä, jos nyt ollaan rintamalla, siellä toimivien sotilaitten tietää myöskin siitä, että minkä strategian varassa tai mihinkä strategiaan nojaten ollaan liikkeellä. Pitäisikö niin kuin Tuntemattoman sotilaan vänrikki Koskelan tietää, että mikä on Suomen strategia?

P2: Kyllä vänrikki Koskelan pitäisi tietää mihin Suomi pyrkii sillä sotaliikkeellä, mitä hän on toteuttamassa. Tästä mä haluan heti nostaa esille, puhutaan niistä strategisista korpraaleista jotka Persianlahden sodan aikana nousi esille ja siitä syntyi hieman vääränlainen kuva. Strateginen korpraali ei ole sellainen, joka vaikuttaa sodan lopputulokseen tietoisesti tekemällä jotain, vaan strateginen korpraali kuvaa sitä tilannetta, että siellä taistelukentällä tehtävät asiat vaikuttaa siihen strategian lopputulokseen. Eli niillä on vaikutusta eli taktinen mikä tahansa asia voi vaikuttaa niin, että me joudutaan strategiaa muuttamaan tai se voi edistää meidän strategisen, sen päämäärän saavuttamista. Eli kyllä sotilaan tai toimijan hyvinkin alhaisella tasolla tulisi tuntee se päämäärä mihin pyritään. Hänellä on sitten ne omat keinonsa käytettävissään ja jos hän ei noudata sitä annettua keinovalikoimaa, niin hän saattaa heikentää mahdollisuutta päästä sinne päämäärään.

P1: Aika paljon vaadittu.

P2: Kyllä, se on paljon vaadittu, mutta meillä Suomessa onneksi meidän kansa on varsin valveutunut ja meidän koulutus on tosi korkea tasoista, niin me voidaan myöskin omiltamme tällaista vaatia.

P1: Ehkä näihin sanoihin on hyvä lopettaa. Kiitokset eversti Petteri Kajanmaa.

(loppu musiikki)[27:45 – 27:57].